

**UCHWAŁA NR XXXIX/216/2017
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWNIE**

z dnia 7 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579, 1948, z 2017 r. poz. 730) i art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, 1583, 1948, 2174, z 2017 r. poz. 38, 60, 624, 777) Rada Miejska w Sławnie, uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Sławnie

/-/ Edyta Szczygielska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXIX/216/2017
Rady Miejskiej w Sławnie
z dnia 7 czerwca 2017 r.

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023

Sławno 2017 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

- 1. DIAGNOZA KLUCZOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**
- 2. ZASOBY NA TERENIE MIASTA**
- 3. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MOPS**
 - 3.1 OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIEĆMI**
 - 3.2 PROBLEM BEZROBOCIA**
 - 3.3 PROBLEM UBÓSTWA**
 - 3.4 PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
 - 3.5 OPIEKA NAD SENIORAMI**
 - 3.6 PROBLEM BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO
- WYCHOWAWCZYCH**
 - 3.7 PROBLEM UZALEŻNIEŃ**
 - 3.8 PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE**
 - 3.9. BEZDOMNOŚĆ I PROBLEMY MIESZKANIOWE**
- 4. INNE DZIAŁANIA NA RZECZ DZIECKA I RODZINY**
 - 4.1 ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE**
 - 4.2 DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH**
 - 4.3 DZIAŁ ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH**
 - 4.4 DODATKI MIESZKANIOWE**
 - 4.5 POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA**
- 5. ANALIZA SWOT**
- 6. CELE I DZIAŁANIA**
- 7. SPOSÓB REALIZACJI I FINANSOWANIE DZIAŁAŃ**
- 8. UWAGI KOŃCOWE**

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023 jest wieloletnim dokumentem programowym.

Obowiązek opracowania i realizacja miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom miasta Sławna, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to ważne w sytuacji postępującego rozwarstwienia i zubożenia mieszkańców. W związku z powyższym istnieje potrzeba utworzenia spójnego systemu wspierania osób i rodzin, który umożliwi skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie marginalizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek, jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, rodziny, jak też grupy społecznej jako całości. W praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń.

Opracowując strategię uwzględniono współpracę instytucji rządowych, samorządowych, Kościoła i organizacji pozarządowych. Strategia pozwoli na racjonalne prowadzenie lokalnej polityki społecznej, a także wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz miasta.

1. DIAGNOZA KLUCZOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawą do diagnozowania i zidentyfikowania głównych problemów społecznych w mieście Sławno była ocena zasobów pomocy społecznej z poprzednich lat oraz zbiorów danych statystycznych uzyskanych z instytucji zajmujących się przedmiotową problematyką.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

W mieście Sławno za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Dotychczas nie zlecano realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.

Strategia stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia wszystkich grup we wszystkich obszarach życia społecznego. Strategia prezentuje grupy osób zagrożonych wyodrębnieniem społecznym. Prace koncentrowały się w poszczególnych obszarach nad problemami i potrzebami kategorii osób: ubogich, bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży pozbawionej właściwej opieki biologicznych rodziców, kobiet samotnie wychowujących dzieci, osób starszych, ofiar przemocy, niepełnosprawnych i przewlekle chorych, starszych, samotnych, osób uzależnionych, osób żyjących w bardzo trudnych warunkach życia, opuszczających zakłady karne itp.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami współżycia społecznego a w szczególności z zasadą pomocniczości. Pojęcie pomocniczości oznacza, że struktury wyższe np.: organy władzy nie powinny wyręczać osób, rodzin, grup społecznych w tym, w czym mogą same sobie poradzić. Rolą organów władzy jest przede wszystkim: pobudzanie, podtrzymywanie, wspomaganie, wspieranie, gdy realizacja tych zadań przekracza ich możliwości. Bardzo ważnym czynnikiem jest wyzwalanie, wykorzystywanie zewnętrznych zasobów i kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych.

Działania pomocowe będą kierowane szczególnie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, są wykluczone społecznie bądź zagrożone tym zjawiskiem. Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, którego celem jest podtrzymywanie, chronienie i rozwijanie interesów jednostek i rodzin.

Przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów takich jak:

- rodzina bliższa i dalsza, kręgi koleżeńskie, sąsiedzi,
- instytucje, organizacje rządowe i samorządowe zajmujące się pomocą społeczną w mieście a także instytucje działające w szerszym obszarze jak np.: sądownictwo, szkolnictwo, służba zdrowia.

Do podstawowych zadań strategii rozwiązywania problemów społecznych należy:

1. diagnoza problemów społecznych w mieście,
2. analiza otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego oraz szans i zagrożeń jakie wpływają na wybrane obszary problemowe czyli przygotowanie analizy SWOT dla miasta Sławno,
3. ustalenie dla obszarów problemowych celów strategicznych i operacyjnych oraz określenie działań, które należy podjąć dla osiągnięcia wypracowanych celów.

Przy opracowaniu strategii wyznaczono następujące cele:

1. dążenie do poprawy sytuacji materialnej grup ekonomicznie najsłabszych,
2. prowadzenie działań osłonowych,
3. wychodzenie naprzeciw zagrożeniom społecznym,
4. pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych i funkcjonowaniu w środowisku,
5. przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych,
6. zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczenie negatywnych skutków ich spożywania wśród mieszkańców,
7. tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,
8. przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
9. podniesienie świadomości społecznej dzięki organizowanym kampaniom informacyjnym.

Potrzeby i problemy mieszkańców będą rozwiązywane poprzez:

1. **profilaktykę** - polegającą na zapobieganiu niekorzystnych zjawisk jako działań najważniejszych,
2. **pomoc doraźną** - świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
3. **planowane programy naprawcze** - działania zmierzające do zminimalizowania lub rozwiązania problemów.

2. ZASOBY NA TERENIE MIASTA

1. Urząd Miejski,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS),
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA),
4. Starostwo Powiatowe w Sławnie
5. Szpital Powiatowy w Sławnie, przychodnie rodzinne i specjalistyczne,
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
7. Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS),
8. Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
9. Komenda Powiatowa Policji (KPP),
10. Placówki oświatowe
11. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
12. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
13. Sąd Rejonowy,
14. Prokuratura Rejonowa,
15. Sławieński Dom Kultury (SDK),
16. Baza sportowa: Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR),
17. Miejska Biblioteka Publiczna
18. Świetlica opiekuńcza „Nasze Wspólne Gniazdo“
- 19 Organizacje pozarządowe
20. Kościoły

3. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MOPS

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.”¹

Za realizację polityki społecznej na terenie miasta Sławno odpowiadają jednostki sektora finansów publicznych tj: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie. Ważną rolę w systemie pomocy społecznej odgrywają również: placówki opiekuńczo-wychowawcze, Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Problemy Społeczne w naszym mieście najczęściej są wynikiem wielu nieprawidłowości w funkcjonowaniu niektórych obszarów lub braku zaplecza lokalowego i ośrodków wsparcia.

Do najistotniejszych nieprawidłowości i braków na terenie miasta w ocenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie należą:

1. brak lokali socjalnych,
2. brak grup samopomocowych,
3. izolacja społeczna i stygmatyzowanie rodzin z problemem przemocy czy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
4. mała aktywność społeczna lokalnych liderów,
5. brak schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i noclegowni na terenie miasta,
6. duże zagrożenie bezdomnością wśród rodzin patologicznych,
7. duże zagrożenie bezrobociem z powodu braku kontroli i bezkarności nieuczciwych pracodawców,
8. brak Domu Pomocy Społecznej.

Wytypowane problemy mają bezpośrednie przełożenie na powody korzystania i przyznawania pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Zamieszczone poniżej tabele przedstawiają obrazowo jak wyglądała sytuacja na przestrzeni lat 2015-2016.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016r. poz. 930 z późn.zm.)

Rodziny korzystające z pomocy MOPS

ROK	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2015	434	949
2016	409	859

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Z analizy danych wynika, że ilość osób korzystających ze wsparcia MOPS jest zmienna. Decydujący wpływ na ilość osób korzystających z pomocy społecznej (spadek korzystających) miał rynek pracy, wzrost najniższego wynagrodzenia, uruchomienie programu 500+ oraz uruchomienie przez Powiatowy Urząd Pracy programów w ramach środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Pomoc społeczna udzielana przez MOPS

Lp	POWÓD PRYZNANIA POMOCY	LICZBA RODZIN ROK 2015	LICZBA RODZIN ROK 2016
1	UBÓSTWO	261	232
2	SIEROCTWO	1	0
3	BEZDOMNOŚĆ	19	22
4	BEZROBOCIE	266	224
5	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	159	163
6	DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA	100	94
7	PRZEMOC W RODZINIE	1	2
8	MACIERZYŃSTWO I WIELODZIETNOŚĆ	33	26
9	BEZRADNOŚĆ OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZA	59	51

10	TRUDNOŚCI PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	5	4
11	ALKOHOLIZM	18	21
12	NARKOMANIA	0	2
13	ZDARZENIA LOSOWE	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Z przedstawionej tabeli wynika, że najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy w latach ubiegłych było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, alkoholizm.

3.1 OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIEĆMI

W Sławnie w 2015 roku objętych pomocą MOPS było 434 rodzin, co daje 949 osób w tych rodzinach i stanowi 7,72% ogółu populacji Sławna, która w 2015 roku wynosiła 12 295 mieszkańców. Natomiast w 2016 roku z pomocy MOPS korzystało 409 rodzin i 859 osób w tych rodzinach, co stanowi 6,84% ogółu populacji naszego miasta - 12 550 zamieszkałych. Jak wynika z powyższych danych średni co 15 mieszkaniec Sławna jest objęty pomocą Ośrodka.

Znaczną część świadczeniobiorców Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Z tego powodu z pomocy finansowej tutejszego Ośrodka w roku 2015 skorzystało 59 rodzin (liczba osób objętych wsparciem w tych rodzinach – 223 osoby), a w roku 2016 objęto wsparciem 51 rodzin (liczba osób objętych wsparciem w tych rodzinach – 179 osób). Wśród rodzin wymagających wsparcia pomocy społecznej największy procent stanowią rodziny niepełne i wielodzietne.

Najczęściej niezaradność rodziny w sprawach opiekuńczo – wychowawczych własnych dzieci i prowadzenia gospodarstwa domowego łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak:

1. problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażających się m. in. w niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych,
2. uzależnienie od środków psychoaktywnych,
3. przemoc domowa,
4. zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych (bezrobocie, odejście, zgon współmałżonka, niepełnosprawność bądź choroba jednego z członków rodziny).

Zaburzona struktura rodziny, często występująca wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystanie wpływa na rozwój emocjonalny dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny te charakteryzują się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanego formalnie i społecznie związku, rozpadem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc w stosunku do partnera lub dzieci. W rodzinach zaburzonych, rodzice nie posiadają umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i stwarzania rodzinie bezpieczeństwa. Z reguły negują one istniejący system wartości i norm społecznych, dlatego też stanowią zagrożenie dla istniejącego układu społecznego, prowadząc do izolacji społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i powinno mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem pomocy rodzinie jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie pożądanych norm w procesie wychowania.

Systemowe podejście do rodziny spowoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie będą traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Różne formy pomocy skierowane bezpośrednio na jednostkę, oddziałują na całą rodzinę, a zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej.

Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom jej dezorganizacji nastąpi dzięki realizacji następujących zadań:

1. Udzielenie świadczeń z pomocy społecznej w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych rodziny, których nie są w stanie rozwiązać sami przy pomocy własnych środków, możliwości i uprawnień.
2. Zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom (pomoc i wsparcie ze strony psychologa, prawnika, socjoterapeuty, itp.).
3. Prowadzenie pracy socjalnej oraz przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku rodzin ubogich.
4. Inicjowanie do tworzenia grup wsparcia dla rodziców niewydolnych wychowawczo.
5. Realizacja i współpraca ze służbami realizującymi program przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”.
6. Organizacja placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
7. Opracowanie i wdrożenie programów przeciwdziałania skutkom wykluczenia społecznego i pozyskiwanie środków z zewnątrz na ich realizację.
8. Dożywanie dzieci i młodzieży w szkołach.
9. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – zimowisk, półkolonii, kolonii.

10. Organizowanie imprez, z których dochód przeznaczony będzie na cele społeczne oraz pozyskiwanie sponsorów.
11. Współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi.

Oczekiwane efekty końcowe to:

- poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodziny
- zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych
- zapobieganie poczuciu bezradności i osamotnienia
- wzrost integracji środowiska

3.2 PROBLEM BEZROBOCIA

Pojęcie bezrobocia zostało wprowadzone w połowie lat 90. XIX wieku w rozumieniu przymusowej bezczynności zawodowej, od tego czasu jest ono zasadniczym problemem ekonomicznym, społecznym i politycznym.

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Długookresowe bezrobocie ma ogromny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia bezrobotnego i jego rodziny. Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych zarówno w skali kraju jak i naszego miasta. Pogarszanie się stanu rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy. Powstają problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodzi się przemoc, zanika autorytet rodzicielski. Stan taki może prowadzić do rozpadu rodziny. Istnieje również duże prawdopodobieństwo przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowościowych.

Bezrobocie ma również bardzo duży wpływ na powstawanie patologii. Pojawia się bardzo często problem alkoholizmu i przemocy. Negatywne emocje związane z pozostawaniem bez pracy wyzwalają agresję, która najczęściej skierowana jest na rodzinę i społeczność lokalną.

Powiat sławieński charakteryzuje się jedną z wyższych w kraju średnią stopą bezrobocia - na koniec roku 2015 wynosiła ona aż 20,3% przy czym wskaźnik bezrobocia dla miasta Sławno wynosił – 9,1% zaś na koniec 2016 r. stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 18,0%, a wskaźnik bezrobocia dla Sławna – 8,3%.

Jednym z ważniejszych działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie – instytucji wykonującej w imieniu powiatu zadania w zakresie polityki rynku pracy – jest łagodzenie skutków istniejącego bezrobocia. Szczególnie ważne są aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, ukierunkowane na współpracę z podmiotami gospodarczymi, samorządami lokalnymi jednostkami szkolącymi w zakresie

tworzenia nowych miejsc pracy, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

Stopa bezrobocia w powiecie sławieńskim

oraz wskaźnik bezrobocia dla miasta Sławno

Rok	Liczba bezrobotnych w powiecie	Stopa bezrobocia w powiecie	Bezrobocie wg płci w powiecie		Wskaźnik bezrobocia dla miasta Sławno
			Kobiety	Mężczyźni	
2015	3 683	20,3%	1 826	1 857	9,1%
2016	3 277	18,0%	1 702	1 575	8,3%

Bezrobocie na terenie miasta Sławno

L.p		2015	2016
.1	Bezrobotni ogółem	717	640
	W tym: kobiety	302	301
.2	Bezrobotni bez prawa do zasiłku	600	518
	W tym: kobiety	244	233

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zostały przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie. W odniesieniu do kwestii problemów społecznych cieszy fakt zmniejszania się liczby osób bezrobotnych, ponieważ oznacza on poprawę sytuacji materialnej społeczeństwa, a tym samym chciałoby się wierzyć powinien oznaczać również zmniejszenie ilości osób zgłaszających się o pomoc. Prawdopodobną przyczyną spadku bezrobocia może być posiadanie przez PUP w Sławnie większej ilości ofert pracy, ale również realizacja programu „Rodzina 500+” oraz wyjazdy mieszkańców w poszukiwaniu pracy w inne regiony kraju, a także do krajów na terenie Unii Europejskiej.

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia

L.p.	Poziom wykształcenia		2015	2016
1.	Gimnazjalne i poniżej	ogółem	224	185
		kobiety	87	81
2.	Zasadnicze zawodowe	ogółem	201	204
		kobiety	48	61

3.	Średnie ogólnokształcące	ogółem	81	67
		kobiety	51	45
4.	Policealne i średnie zawodowe	ogółem	135	122
		kobiety	64	69
5.	Wyższe	ogółem	76	62
		kobiety	52	45

Największą populacją bezrobotnych są osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, których zarejestrowanych w 2016 roku było 185, co stanowiło 28,9 % ogółu zarejestrowanych. Najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym, tj. 9,69%.

Bezrobotni w/g czasu pozostawania bez pracy

L.p.	Czas pozostawania bez pracy	2015		2016	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	Do 3 miesięcy	268	117	208	94
2.	3-6 miesięcy	77	35	84	44
3.	6-12 miesięcy	95	89	109	61
4.	12-24 miesięcy	116	56	91	42
5.	Powyżej 24 miesięcy	161	55	148	60

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy do 3 miesięcy, stanowiły one w 2016 r. 41,88 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Jak widać z danych w Tabeli powyżej problemem są również osoby długotrwale bezrobotne, tj. takie, które pozostają bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy.

W ramach aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej Urząd Miejski w Sławnie wraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie organizował prace społecznie użyteczne. Były to prace porządkowo - gospodarcze, pomoc w organizowaniu imprez kulturalno-oświatowych, roznoszenie korespondencji, itp.

Liczba osób wykonujących prace społecznie - użyteczne

	LICZBA OSÓB ROK 2015	LICZBA OSÓB ROK 2016
LICZBA OSÓB WYKONUJĄCYCH PRACE SPOŁECZNIE - UŻYTECZNE	31	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Sławnie.

3.3 PROBLEM UBÓSTWA

Ubóstwo jest definiowane w różnorodny sposób. Jedną z definicji to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek; a inną to stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do rodziny lub grupy społecznej.

Ubóstwo to zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwany przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej - posiadanie różnych dóbr, dostępność do uczestnictwa w istotnych dla życia społecznego praw takich jak: wykształcenie, możliwości korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.). Jest zrównane z kryterium dochodowym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wymagane do otrzymania pomocy, ale nie jest przesłanką uzasadniającą przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. Dlatego należy pamiętać, iż używając terminu ubóstwa, jesteśmy w stanie wskazać nie tyle gospodarstwa domowe czy osoby żyjące w sferze ubóstwa, ale żyjące w tzw. strefie niskich dochodów.

Pozostawanie długotrwale rodziny w ubóstwie ma wpływ na rozwój psychospołeczny członków rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy tym osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej czy na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu dysfunkcji, np. bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, itp. Około 50% rodzin korzystających z pomocy społecznej żyje poniżej minimum egzystencji, natomiast pozostałe osoby i rodziny żyją poniżej minimum socjalnego. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa, zaś minimum egzystencji wyznacza dolną granicę ubóstwa.

Minimum socjalne - to wskaźnik społeczny mierzący koszty utrzymania gospodarstw domowych. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego modelu winny zapewniać takie warunki życiowe, by na każdym z etapów rozwoju człowieka umożliwić regenerację jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

Minimum egzystencji - to koszyk dóbr, niezbędnych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. Uwzględnia on jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia. W

skład koszyka minimum egzystencji wchodzą potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe.

Osoby i rodziny objęte pomocą z powodu ubóstwa

Lp	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY 2015 ROK	LICZBA OSÓB W RODZINACH 2015 ROK	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY 2016 ROK	LICZBA OSÓB W RODZINACH 2016 ROK
1	261	604	232	504

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

3.4 PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Według ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie, bądź uniemożliwienie wypełniania ról społecznych, a w szczególności ograniczenie zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Niepełnosprawnymi są osoby, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. Osoby niepełnosprawne są uznawane za jedną z grup społecznych szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne ze względu na występujące bariery społeczne, fizyczne, ekonomiczne i architektoniczne, które napotykają w środowisku.

Pomoc udzielana osobom niepełnosprawnym

ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2015	159	323
2016	163	309

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Osoby niepełnosprawne korzystają z następujących form pomocy realizowanych przez MOPS: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe, pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie wypłaca zasiłki pielęgnacyjne osobom niepełnosprawnym, a także świadczenia pielęgnacyjne matce, ojcu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub

długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi członkami rodziny, oprócz świadczenia pielęgnacyjnego MOPS przyznaje i wypłaca także specjalne zasiłki opiekuńcze.

Osoby korzystające ze świadczeń opiekuńczych

NAZWA ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ROK 2015	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ROK 2016
Zasiłki pielęgnacyjne	372	387
Świadczenie pielęgnacyjne	43	42
Specjalny zasiłek opiekuńczy	16	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Sławnie. Zadaniem ŚDS jest terapia społeczna nakierowana na uczestników, pobudzanie ich społecznej aktywności, zaspokajanie potrzeb osób upośledzonych umysłowo, niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodziców oraz opiekunów prawnych a także prowadzenie pracy socjalnej nakierowanej na pomoc w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Z tej formy pomocy korzysta co roku ok. 30 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie oferuje osobom niepełnosprawnym pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby korzystające ze usług opiekuńczych

RODZAJ USŁUG	ROK 2015	ROK 2016
USŁUGI OPIEKUŃCZE	74	64
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	10	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze prowadzone są przez specjalistów: pedagoga specjalnego, psychologa, logopedę i rehabilitanta w miejscu zamieszkania osób korzystających z tej formy pomocy. Rodzice i osoby dorosłe korzystające z tej formy pomocy są bardzo zadowolone, a co najważniejsze dzieci bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach. Dzieciom niepełnosprawnym zapewniamy opiekę, rozwój fizyczny i intelektualny.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze to jedyna na terenie miasta zespolona pomoc kilku specjalistów dla dzieci.

Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno - zawodową i miejsce zamieszkania. Niwelowanie skutków niepełnosprawności pozwoli na odejście od społecznej izolacji na tworzenie mechanizmów oraz instytucji ułatwiających tej grupie integrację społeczną w środowisku zamieszkania.

Dużą rolę do spełnienia mają organizacje pozarządowe działające w środowisku lokalnym. Uzupełniają one działania w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Na terenie miasta Sławna występują następujące organizacje pozarządowe, w których działalność wpisana jest praca na rzecz osób niepełnosprawnych : Stowarzyszenie „Akson”, Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę, Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Sławnie, Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół ze Specjalnymi Potrzebami „Razem”, Polski Związek Głuchych Koło Terenowe w Sławnie, Fundacja „Nie Lękajcie Się”

3.5 OPIEKA NAD SENIORAMI

Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia społeczeństw. Dotyczy to także naszego kraju. Zauważalny jest również w naszym mieście wzrost liczby osób starszych w stosunku do ogółu mieszkańców. Rodzi to różne problemy takie jak: samotność, chorobę, inwalidztwo, bezradność, poczucie nieprzydatności, stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społecznego, brak ofert spędzania czasu wolnego. Rodziny seniorów obarczone licznymi obowiązkami i własnymi problemami, nie są w stanie zapewnić właściwej opieki nad ich starszymi członkami. Osoby w wieku starszym najbardziej wymagają zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, takich jak: potrzeby biologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, szacunku, uznania, samorealizacji. Ważne też jest w wieku starszym prowadzenie zdrowego, aktywnego stylu życia.

Sytuacja ludzi starszych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa, a w sferze uczuć niestabilność emocjonalna, skłonność do depresji, poczucie zagrożenia i wzrost podejrzliwości oraz wzrastająca postawa roszczeniowa wobec instytucji.

Niezbędne jest więc zapewnienie tej grupie specjalistycznych form pomocy, polegających na jak najdłuższym utrzymaniu ich we własnym środowisku

zamieszkania. Należy dołożyć wszelkich starań by ograniczyć potencjalną i wysoce prawdopodobną marginalizację, poprzez organizację czasu wolnego w placówkach dziennego pobytu.

Jedną z najczęściej przyznawanych form pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres usług dostosowany jest do indywidualnych potrzeb świadczeniobiorcy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie realizuje tę formę pomocy w ramach zadań własnych i zleconych Osoby, którym nie możemy zapewnić całodobowych usług opiekuńczych kierujemy za ich zgodą do domu pomocy społecznej.

Starzejące się społeczeństwo staje się ważnym problemem społecznym, który wymaga ustalenia kierunków działań na przyszłość, mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom starości. W związku z powyższym niezbędne jest poświęcenie należytej uwagi tej znaczącej populacji społeczeństwa miasta, aby godnie zabezpieczyć czas trwania starości.

3.6 PROBLEM BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, której celem jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych jej członków, a w szczególności dzieci. Jej prawidłowe funkcjonowanie ma istotny wpływ na właściwe funkcjonowanie środowiska lokalnego. W mieście jest ok. 50 rodzin dysfunkcyjnych, które nie są zdolne do stworzenia właściwych warunków socjalno - bytowych i opiekuńczo - wychowawczych oraz nie wypełniają podstawowych funkcji rodziny.

Bezradność wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z agresywnym zachowaniem dzieci, łamaniem obyczajów i norm społecznych.

Skrajnym przypadkiem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina patologiczna, która stanowi zagrożenie dla istniejącego układu społecznego z kilku powodów:

1. Dorośli członkowie często wchodzą w konflikt z prawem,
2. Odrzucane są podstawowe wartości i normy społeczne,
3. Dzieciom przekazywane są negatywne normy i wartości,
4. Dzieci uczą się dewiacyjnych i przestępczych zachowań,

Bardzo często w takich rodzinach dochodzi do aktów przemocy. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra

osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodziny dysfunkcyjne ze względu na negatywne konsekwencje dla życia społecznego znajdują się w centrum zainteresowania wielu instytucji zajmujących się tą problematyką na terenie miasta. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków, a także do naprawy różnych systemów (oświaty, społeczności sąsiedzkiej, zawodowej i lokalnej), których rodzina jest częścią składową.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy domowej są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach „pomocowych”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie zatrudnia dwóch asystentów rodziny, którzy prowadzą pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania, udzielają pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, problemów socjalnych występujących w rodzinach, wspiera aktywność społeczną rodzin.

Ze wsparcia asystentów rodziny skorzystało w 2015 r - 20 rodzin, a w 2016 r. - 22 rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie prowadzi pozalekcyjne zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w świetlicy opiekuńczej „Nasze Wspólne Gniazdo”. W pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo - wychowawczych uczestniczą dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem oraz z rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Na zajęcia w każdym roku uczęszcza ok. 27 dzieci.

3.7 PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Ważnym problemem społecznym, złożonym i trudnym do przezwyciężenia w ostatnich latach jest nadużywanie alkoholu i zażywanie narkotyków. Problemy związane z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków i przemocą są przyczyną cierpienia wielu ludzi i to nie tylko osób uzależnionych, ale w ogromnej mierze ich rodzin. Nadużywanie alkoholu i narkomania ma znaczący wpływ na wiele dziedzin życia społecznego, w tym na system opieki zdrowotnej, społecznej, na ekonomię i bezpieczeństwo mieszkańców miasta.

Zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców miasta bez względu na płeć, wiek i status. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się poprzez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przzerwania picia alkoholu.

Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa - utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji,
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorców picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sterze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Natomiast ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o narkomanii oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązuje gminy odpowiednio do przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie. W wykonaniu powyższych obowiązków gminy zobowiązane są w szczególności do:

- zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób zagrożonych tym uzależnieniem oraz osób dotkniętych przemocą, udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii oraz przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy.

Zjawiska alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy są jednymi z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Obserwuje się wzrost spożycia alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, coraz szerszy

krąg osób sięgających po narkotyki i to często przez bardzo młode osoby, a także występującą coraz częściej przemoc.

Problemy związane z alkoholem, narkotykami, dopalaczami i innymi środkami psychoaktywnymi oraz z przemocą mają szczególne znaczenie wśród licznych problemów społecznych jakie występują w naszym mieście. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tych zjawisk oraz społecznych i ekonomicznych skutków jakie one wywołują. Konsumpcja alkoholu oraz zażywanie narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i ich rodzin, a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu oraz tych środków powoduje szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne czego wynikiem są choroby, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problem uzależnienia uszkadza cały system rodzinny szczególnie dzieci, które żyją w ciągłym strachu i poczuciu zagrożenia, a negatywne wzorce wyniesione z dzieciństwa często przenoszone są w ich życie dorosłe.

Działania zawarte w tym Programie skierowane są nie tylko do osób z problemem alkoholowym czy narkotykowym, ale także do ich rodzin. Pamiętać trzeba, że członkowie rodziny, podobnie jak osoba z problemem uzależnień, podlegają niszczącym skutkom długotrwałego oddziaływania alkoholu i narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych. Wynikiem tego dochodzi w rodzinie często do użycia siły, a sprawcami przemocy w różnych jej formach, są zazwyczaj osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu czy narkotyków, natomiast ofiarami najczęściej bywają dzieci, kobiety oraz osoby starsze. Dodatkowym problemem, który często dotyka rodziny w których występuje uzależnienie jest ubóstwo materialne, które w efekcie może prowadzić do wykluczenia społecznego. Dochodzi do tego osłabienie funkcji opiekuńczo -wychowawczej rodziny, co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież wychowującą się w takich rodzinach.

Należy również pamiętać, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej dzieci z rodzin z problemem alkoholowych czy narkotykowym stanowią grupę najwyższego ryzyka. Żyjąc w rodzinie z takimi problemami, bywa, że sami też szukają takich form spędzania czasu wolnego, które wiążą się ze spożywaniem alkoholu, braniem narkotyków czy środków psychoaktywnych. Negatywne wzorce wyniesione z domu są także często powtarzane w ich dorosłym życiu. Ze względu na rozmiary tych zjawisk oraz ich społeczne i ekonomiczne konsekwencje ważnym jest kontynuowanie działań profilaktyczno – edukacyjnych kierowanych głównie do

młodego pokolenia oraz osób dorosłych, jako realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem skutkom występowania problemów uzależnień i przemocy. Program wychodząc naprzeciw potrzebom społecznym w tych obszarach, obejmuje szeroki wachlarz działań, począwszy od różnorodnych form oddziaływań profilaktyczno - edukacyjnych zmierzających do kształtowania i utrwalania pozytywnych postaw i wartości szczególnie u dzieci i młodzieży, poprzez działania motywacyjno - wspierające do działań pomocowych na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą i ich rodzin. Ponadto jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych. Jest skierowany do mieszkańców Sławna, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków oraz ich konsekwencjami, a także do wszystkich osób zainteresowanych tą problematyką. Charakteryzuje go wielopłaszczyznowe podejście do problemu, które jest niezbędne w przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program mając charakter dokumentu otwartego, podlega stosownym modyfikacjom.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - bierze udział przy konstruowaniu i realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy, inicjuje działania dotyczące problematyki uzależnień w mieście, podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, podejmuje działania w przypadku powzięcia informacji o stosowaniu przemocy domowej, opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, ocenia efektywność podejmowanych działań, przeprowadza kontrole w zakresie realizacji zadań przedmiotowego Programu.

Ponadto przy realizacji Programu współpracują następujące instytucje:

1. Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds Uzależnień i Przemocy - pełni ważną rolę w lokalnym systemie pomocy udzielanej osobom uzależnionym, dotkniętym przemocą oraz członkom ich rodzin,
2. Placówki oświatowe - przedszkola i szkoły prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno - edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - wykonuje pracę socjalną z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc, motywuje do podjęcia leczenia, realizuje zadania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, prowadzi świetlicę opiekuńczą, organizuje

- wypoczynek dla dzieci, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy patologii społecznych,
4. Komenda Powiatowa Policji – realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, prowadzi działania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy z młodzieżą szkolną oraz osobami dorosłymi, kontroluje funkcjonowanie placówek prowadzących sprzedaż alkoholu, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców,
 5. Sąd Rejonowy w Sławnie III Wydział Rodzinny i Nieletnich - orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz rozważa możliwość orzeczenia nadzoru kuratora nad obowiązkiem leczenia w przypadku stwierdzenia przesłanek społecznych,
 6. Kuratorzy sądowi - realizują zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, które wykonują w ramach realizowania orzeczeń sądu,
 7. miejskie instytucje kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji, stowarzyszenia sportowe i społeczno - kulturalne - promują bezpieczny i „wolny” od alkoholi i środków psychoaktywnych styl spędzania wolnego czasu, w szczególności w ramach realizacji programów adresowanych do dzieci i młodzieży,
 8. Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego – realizują zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, agresji rówieśniczej i przemocy w rodzinie m.in. poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, programów profilaktycznych oraz różnorodnych programów rozwojowych,
 9. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupy robocze - podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności koordynuje działania podmiotów i służb w tym zakresie,
 10. Poradnie: Zdrowia Psychicznego, Leczenia Uzależnień, Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Leczenia Uzależnień itp. - wykonują diagnozowanie zaburzeń występujących u osób spożywających alkohol lub używających innych substancji psychoaktywnych i członków ich rodzin, realizacją programy korekcyjne, psychoterapii, udzielają indywidualnych świadczeń zapobiegawczo - leczniczych, prowadzą działania konsultacyjno -

edukacyjne dla członków rodzin dotkniętych następstwami spożywania alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych ,

11. Podstawowa opieka zdrowotna - podejmuje działania obejmujące wczesne rozpoznawanie ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu przez pacjentów i wynikających z tego szkód zdrowotnych oraz podejmuje interwencje w celu ograniczania picia alkoholu przez tych pacjentów, stosowanie procedur przesiewowych służących wczesnemu wykrywaniu uzależnienia od alkoholu i kierowanie osób z podejrzeniem uzależnienia do konsultacji w placówkach specjalistycznych, leczenie osób doznających szkód zdrowotnych z powodu picia alkoholu oraz udzielanie podstawowych świadczeń osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym.

W zakresie realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy korzysta się z wiedzy i doświadczenia osób zawodowo zajmujących się problemem uzależnień i przemocy, a w szczególności:

- 1) specjalistów psychoterapii uzależnień (Poradnie Psychiatryczne i Uzależnień),
- 2) prowadzących zajęcia edukacyjne, motywacyjno - wspierające indywidualne i grupowe osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy,
- 3) psychologów i pedagogów szkolnych,
- 4) prowadzących zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym z dziećmi i młodzieżą,
- 5) radcy prawnego,
- 6) członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) funkcjonariuszy policji,
- 8) sędziów oraz kuratorów sądowych
- 9) pracowników socjalnych.

Szerokie ujęcie problemu wyznacza cztery podstawowe nurty działań, kierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) działania uprzedzające - informacyjne i edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, w tym w szczególności do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom. Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, poprzez udział w różnego rodzaju zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych,

2) działania powstrzymujące - psychologiczne, pedagogiczne, reedukacyjne i inne kierowane do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z grupy ryzyka z utrudnioną bądź zaburzoną socjalizacją,

3) działania interwencyjne - pomoc pedagogiczna, psychologiczna oraz prawna kierowana do osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy,

4) działania wspierające i korekcyjne - pomoc pedagogiczna, praca socjalna, psychologiczna, terapeutyczna kierowana do osób uzależnionych oraz współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy.

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach Programu mają przyczynić się do:

1) ograniczenia zjawisk patologii społecznej, takich jak: narkomania, alkoholizm, agresja przemoc,

2) wypracowania form i metod pracy nad określonymi problemami społecznymi,

3) skutecznego reagowania na przejawy problemów społecznych,

4) pobudzenia inicjatyw społecznych, wytworzenia w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności za przestrzeganie prawa, zasad i norm społecznych

Celami głównymi Programu jest:

1) eliminowanie i łagodzenie zagrożeń społecznych oraz przejawów niedostosowania społecznego, w szczególności zagrażających zdrowiu i życiu dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych,

2) zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków, dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom udziału w zajęciach motywacyjno – wspierających i edukacyjnych,

3) zapewnienie dostępnej i efektywnej pomocy psychologicznej i prawnej osobom uzależnionym oraz doświadczającym przemocy w rodzinie,

4) zwiększanie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości alkoholu, środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne obejmują:

1) organizację i zmianę struktury spożycia napojów alkoholowych,

2) zmianę zachowań i postaw mieszkańców oraz instytucji w sytuacjach związanych z uzależnieniem i przemocą,

- 3) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej do dzieci i młodzieży oraz dorosłych,
- 4) budowanie form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami występowania przemocy w rodzinie,
- 5) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy,
- 6) zapoznanie uczniów szkół z działającymi na terenie miasta organami, instytucjami i organizacjami zajmującymi się profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocy.

Cele Programu realizowane będą w szczególności poprzez:

- 1) prowadzenie działań systemowych niezbędnych do:
 - a) rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy na poziomie:
 - instytucjonalnym - jednostki samorządowe, policja, sąd, kuratorzy, organizacje pozarządowe,
 - środowiskowym – osiedle, ulica, podwórko, szkoła.
 - b) koordynacji instytucjonalnej i środowiskowej.
- 2) edukację społeczeństwa i pozyskiwanie współpracowników, w tym mediów w celu rzetelnego informowania o działaniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- 3) publikację w prasie lokalnej cyklicznych artykułów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy,
- 4) rozbudowanie form profilaktyki poprzez upowszechnianie rekomendowanych programów profilaktycznych oraz „dobrych praktyk”, poszerzanie oferty działań sportowych, opiekuńczo - wychowawczych i korygujących dla dzieci i młodzieży,
- 5) realizację różnorodnych programów pomocowych, w tym programów pracy z rodziną poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną, edukację rodziców, grupy wsparcia, itp.,
- 6) organizację II edycji konkursu na małą formę teatralną o charakterze profilaktycznym pn. PROFORMA 2017.

3.8 PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narajające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, nienaruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”²

Ustawa opracowana została w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

„Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.”³

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności:

- współmałżonkowie,
- partnerzy w związkach nieformalnych,
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca w myśl konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ochronie i opiece państwa.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to tworzenie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. Opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu

² Art.2 pkt 2 - Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (t. j.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 z póź. zm.)

³ Art.1 - Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (t. j.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 z póź. zm.)

opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie kompleksowej pomocy, a w razie konieczności miejsca w mieszkaniu kryzysowym.

4. Aktywna praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie i w stosunku do osób stosujących przemoc, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele takich instytucji jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratura Rejonowa, kuratorzy sądowi, pracownicy oświaty i służby zdrowia. Działa on na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem Miasta Sławno, a podmiotami działającymi w Zespole.

Pierwszym sposobem reagowania przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w przypadku uzasadnionych podejrzeń zaistnienia przemocy w rodzinie jest założenie „Niebieskiej Karty”.

Liczba założonych Niebieskich Kart

LP	INSTYTUCJA ZAKŁADAJĄCA NK	ROK 2015	ROK 2016
1	MOPS	0	0
2	POLICJA	4	13
3	INNE JEDNOSTKI	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Nawet najbardziej zaawansowane procedury nie będą sprawnie działać bez wsparcia ze strony społeczeństwa.

„Istotną rzeczą jest stała edukacja mieszkańców województwa zachodniopomorskiego – podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie – czym ona jest, jakie są jej rodzaje, a także konsekwencje. Poważnym aspektem jest także zmniejszenie przekonań jakie

posiadają osoby doznające i stosujące przemoc, które kierują się mitami oraz stereotypami w obszarze przemocy domowej. Ważnym czynnikiem jest pokazywanie rozmiarów szkodliwości różnych form przemocy w rodzinie, a nie tylko nagłaśnianie najbardziej drastycznych przypadków. (...)

Warto też tworzyć edukacyjno - informacyjne strony internetowe dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, na których umieszczone również będą odnośniki do innych stron internetowych zajmujących się problematyką przemocy. Ważne jest też zwiększenie roli i kompetencji pracowników pierwszego kontaktu.⁴

3.9. BEZDOMNOŚĆ I PROBLEMY MIESZKANIOWE

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej za osobę bezdomną uważa się osobę, która nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk społecznych. Zgodnie z przepisami bezdomnemu należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież i posiłek, a w niektórych przypadkach również zasiłek i inne formy pomocy.

Na terenie miasta pomocy osobom bezdomnym udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji i służba zdrowia. W mieście brak jest schroniska lub noclegowni dla osób, które nie posiadają lokali mieszkalnych. Osoby zgłaszające się z tym problemem kierowane są do schronisk i noclegowni poza Sławnem. Skala tego problemu na terenie miasta jest zmienna, o czym świadczą dane statystyczne z ostatnich 2 lat.

Osoby bezdomne na terenie miasta.

PLEĆ	BEZDOMNI W ROKU 2015	BEZDOMNI W ROKU 2016
KOBIETY	0	0
MĘŻCZYŹNI	4	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Bezdomność spowodowana jest różnymi przyczynami m.in. uzależnieniami, przestępczością, brakiem stałych dochodów, przemocą w rodzinie, rozpadem rodziny, bezrobociem, eksmisją z lokali mieszkalnych.

⁴ Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, załącznik do uchwały nr XIII/154/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 12 lutego 2012 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie odnotowano w ciągu ostatnich lat kilka przypadków osób bezdomnych z innych rejonów Polski, które w Sławnie były tylko przejazdem. Osobom tym również udzielono stosownej pomocy (gorący posiłek, zasiłek celowy na zakup biletu, praca socjalna).

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej, które dla społeczeństwa stanowi zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i jest wstydliwą wizytówką każdego miasta. Problem bezdomności w Sławnie jest trudny do rozwiązania ze względu na brak mieszkań niskoczynszowych oraz schroniska dla bezdomnych. W okresie zimowym dużym problemem jest zabezpieczenie bezdomnym podstawowych potrzeb życiowych i zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom związanym z pogorszeniem warunków atmosferycznych.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie wraz z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Sławnie regularnie w okresie od października do marca w czasie obniżonych temperatur, przeprowadzają „Akcję Bezdomny”. Działania służb polegają na monitorowaniu miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne oraz na proponowaniu szeroko zakreślonej pomocy, np.: zapewnienie schronienia, pomoc finansowa, rzeczowa czy posiłki. Niestety, prawie w każdym przypadku osoby bezdomne odmawiają umieszczenia w schronisku lub noclegowni, ale wykazują wolę skorzystania z innych form oferowanej pomocy.

4. INNE DZIAŁANIA NA RZECZ DZIECKA I RODZINY

Poradnictwo specjalistyczne

Bezpłatne poradnictwo specjalistyczne świadczone jest mieszkańcom przez radcę prawnego, psychologa i terapeutów w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy.

4.1 Świadczenia niepieniężne

Osoby lub rodziny potrzebujące pomocy korzystają z następujących świadczeń niepieniężnych:

1. posiłki dożywianie dzieci w szkołach i jeden gorący posiłek dziennie dla osób dorosłych,
2. praca socjalna świadczona na rzecz osób korzystających, jak też nie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
3. organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży,

4. organizacja Dnia Dziecka, Wigilii dla osób samotnych i bezdomnych, pikników integracyjnych dla niepełnosprawnych, przygotowywanie paczek świątecznych dla dzieci,
5. pokrycie kosztów pogrzebu zmarłym, w sytuacji gdy rodzina nie jest w stanie zorganizować,
6. zbiórka używanej odzieży i pośredniczy przy przekazywaniu mebli, sprzętu AGD od osób fizycznych i instytucji osobom i rodzinom najuboższym z terenu miasta,
7. pozyskiwanie darmowego drewna opałowego od lokalnych zakładów drzewnych

4.2 Dział świadczenia rodzinnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Przyznawane świadczenia na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych to:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy

Pomoc w formie świadczeń rodzinnych

NAZWA ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN ROK 2015	LICZBA RODZIN ROK 2016
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych	350	420
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	90	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

1. dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
2. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
3. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
4. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
5. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
6. dodatek z tytułu odjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
7. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

4.3 Dział świadczeń alimentacyjnych

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie na jedno dziecko. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego i wszystkich ustawowych warunków, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności bez względu na wiek dziecka.

Liczba rodzin i osób korzystających z funduszu alimentacyjnego

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2015	ROK 2016
LICZBA RODZIN	108	107
LICZBA OSÓB UPRAWNIONYCH - DZIECI	155	155

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

4.4 Dodatki mieszkaniowe

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie przyznaje i wypłaca dodatki mieszkaniowe na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

1. najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
2. członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego,
3. osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych,
4. innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
5. osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych

Liczba rodzin	2015	2016
	223	214

4.5 Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Program ma na celu ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia wśród dzieci, osób samotnych, chorych, niepełnosprawnych i rodzin o najniższych dochodach. Posiłki finansowane są ze środków własnych oraz dofinansowania ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach spisanych porozumień pomiędzy Burmistrzem miasta Sławno, a Wojewodą Zachodniopomorskim.

Dożywianie dzieci w szkołach i pozostałych osób

ROK	DZIECI	OSOBY DOROSŁE	OGÓŁEM
2015	256	395	651
2016	266	324	590

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

5. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych technik służących do konstruowania strategii jest analiza SWOT, która ma na celu zbadanie i przeprowadzenie kompleksowej oceny zdolności do działania w konkretnym otoczeniu.

Opracowanie analizy SWOT jest jednym z etapów w procesie planowania strategicznego. Analiza stanowi punkt wyjściowy do opracowania celów strategicznych i operacyjnych. Analiza obejmuje uwarunkowania wewnętrzne: mocne i słabe strony oraz uwarunkowania zewnętrzne: szanse i zagrożenia, które mają ważny wpływ na sytuację społeczną w mieście.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• rozwinięty system pomocy społecznej,• istniejące placówki wsparcia dla osób z problemami uzależnień i ich rodzin,• kościoł i organizacje pozarządowe działające na polu pomocy społecznej,• ścisła współpraca instytucji pomocy społecznej ze szkołami,• aktywizacja społeczności lokalnej,• możliwość wykorzystania zasobu ludzkiego,• wzrost liczby przystosowanych obiektów dla osób niepełnosprawnych,• otwartość na nowe rozwiązania,• wykwalifikowana kadra pracowników działających w pomocy społecznej,• działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i Zespołu Eksperckiego,• działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	<ul style="list-style-type: none">• brak mieszkań chronionych,• brak partnerskich programów pomocowych,• bariery architektoniczne,• patologie społeczne,• niewystarczająca świadomość mieszkańców w kwestii rozwiązywania problemów społecznych• brak wystarczającej ilości miejsc pracy,• mała aktywność społeczna,• mała liczba zakładów pracy chronionej,• brak infrastruktury socjalnej,• niewystarczająca liczba lokali socjalnych,• konieczność dostosowania placówek funkcjonujących na terenie miasta do nowych standardów,• system szkolnictwa zawodowego słabo dostosowany do potrzeb lokalnego rynku

<ul style="list-style-type: none"> • działalność organizacji pozarządowych, • organizowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy. 	
--	--

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość korzystania z funduszy i realizacja programów pomocowych (EFS, PFRON, Fundacje,...), • wykorzystanie możliwości działań organizacji pozarządowych, • dobrze rozwinięty system zabezpieczenia socjalnego, • pozytywne wzorce społeczne, • rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, • możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowych z zakresu pomocy społecznej, • zmiana świadomości społecznej u młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilne prawo i brak systemowych rozwiązań, • przypadki nietolerancji społecznej zanikanie wartości etycznych i kryzys autorytetów, • patologie społeczne, • wyjazdy wykształconej młodzieży do większych aglomeracji i za granicę, • rozwarstwienie społeczeństwa, • roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność, • narastanie różnych problemów społecznych.

Mocne strony - wewnętrzne czynniki mające pozytywny wpływ na rozwój pomocy społecznej w mieście Sławno, wyróżniające ją walory, tworzące podstawy dla jej przyszłego rozwoju.

Słabe strony - wewnętrzne czynniki mające negatywny wpływ na rozwój pomocy społecznej w mieście Sławno, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach obniżających możliwości rozwoju.

Szanse - czynniki sprzyjające rozwojowi miasta, pozwalające na eliminowanie słabości, wzmocnienie sił, uruchomienie nowych form działania.

Z analizy danych zawartych w części diagnostycznej strategii można wskazać, że ważnymi problemami społecznymi na terenie miasta są:

- bezrobocie
- alkoholizm
- ubóstwo
- przemoc w rodzinie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- bezdomność
- potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych

Po dokonaniu oceny problemów występujących na terenie miasta strategia skupiać się powinna na następujących kwestiach:

1. aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych,
2. Zwiększenie działań w zakresie profilaktyki wobec uzależnień,
3. pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz dzieci,
4. zwiększenie ofert alternatywnego spędzania czasu wolnego,
5. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.

Powyższe działania powinny być realizowane przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej i przy współpracy z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta.

6. CELE I DZIAŁANIA

Misją strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Sławno jest wspieranie rodzin, dążenie do rozwoju lokalnej społeczności, aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w partnerstwie z instytucjami, Kościołem i organizacjami pozarządowymi. Sukces strategii zależy będzie od efektywności i skuteczności działań podmiotów realizujących poszczególne zadania, jak również od aktywności i zaangażowania osób zagrożonych wykluczeniem na rzecz zmiany swojej sytuacji.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

1. POMOC OSOBOM BEZROBOTNYM

czas realizacji - 2017-2023

- a) Rozpoznanie i zapobieganie niekorzystnym zjawiskom społecznym, które są skutkiem bezrobocia,
- b) Doskonalenie współpracy między Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sławnie a Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie.

OCZEKIWANE EFEKTY KOŃCOWE:

1. zmniejszenie bezrobocia i jego skutków psychospołecznych,
2. aktywizacja bezrobotnych,
3. poprawa sytuacji zawodowej i materialnej bezrobotnych.

2. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

czas realizacji - 2017-2023

- a) Współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego z przedstawicielami instytucji w celu realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.
- b) Wspieranie organizacji pozarządowych przeciwdziałających przemocy w rodzinie,
- c) Poradnictwo specjalistyczne dla ofiar przemocy i ich rodzin

OCZEKIWANE EFEKTY KOŃCOWE:

1. zmniejszenie rozmiarów występowania przemocy,
2. zmiana postawy społeczeństwa do problematyki przemocy,
3. zmiana postaw i świadomości osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.

3. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ **czas realizacji - 2017-2023**

- a) Zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- b) Udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności dla osób i rodzin wykazujących problem uzależnienia,
- c) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w temacie uzależnień,
- d) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

OCZEKIWANE EFEKTY KOŃCOWE:

- 1. zmiana postawy społeczeństwa do problematyki zagrożenia uzależnieniami,
- 2. zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych,
- 3. zwiększenie aktywności młodzieży oraz dorosłych mieszkańców w działaniach profilaktycznych

4. WSPARCIE I AKTYWIZACJA **OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH** **czas realizacji - 2017-2023**

- a) Integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- b) Akcje informacyjne o programach organizowanych na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych,
- c) Likwidacja barier architektonicznych,
- d) Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych,
- e) Stworzenie systemu opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi w miejscu zamieszkania.

OCZEKIWANE EFEKTY KOŃCOWE:

- 1. ograniczenie izolacji społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych,
- 2. zapobieganie poczuciu bezradności i osamotnienia,
- 3. polepszenie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

5. DZIAŁANIA NA RZECZ RODZIN czas realizacji - 2017-2023

- a) Wnikliwa analiza potrzeb oraz wszechstronna pomoc wobec osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji,
- b) Poradnictwo specjalistyczne,
- c) Podnoszenie jakości pracy w pomocy społecznej,
- d) Wspieranie rodzin z problemami wychowawczymi przez asystenta rodziny,
- e) Zwiększenie ilości, przez co - dostępności do lokali mieszkalnych.

OCZEKIWANE EFEKTY KOŃCOWE:

1. poprawa sytuacji materialno-bytowej rodzin,
2. zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych,
3. zapobieganie poczuciu bezradności rodzin,
4. poprawa sytuacji mieszkaniowej.

WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ MIEJSKIEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

1. Liczba rodzin i dzieci objętych różnymi formami pomocy przez MOPS,
2. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
3. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
4. Liczba rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie,
5. Liczba osób uczestniczących w programach i projektach,
6. Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
7. Liczba rodzin, którym przyznano prawo do lokalu mieszkalnego.

7. SPOSÓB REALIZACJI I FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Jednym z podstawowych warunków realizacji strategii a w szczególności osiągnięcia założonych celów jest jej finansowanie. Charakter planowanych działań umożliwia poszukiwanie środków na realizację założeń strategii w innych źródłach, nie tylko w budżecie miasta. Zakłada się, że wprowadzenie w życie założonych celów będzie możliwe przy wykorzystaniu środków pochodzących z:

- budżetu miasta,
- budżetu państwa (dotacje),
- funduszy krajowych (PFRON),
- projektów pozakonkursowych i konkursowych (środki z Unii Europejskiej),
- funduszy pomocowych pochodzących z różnych programów ministerialnych.

8. UWAGI KOŃCOWE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Sławno obejmuje lata 2017 - 2023. Jest działaniem ciągłym i długofalowym. Nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegać modyfikacji.

Przyjęta strategia pozwoli na tworzenie lokalnych programów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych, poprawę sytuacji życiowej rodzin, integrację oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Umożliwi współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, przyczyni się do efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów. Podejmowanie działań i realizacja programów uzależnione będą od środków finansowych posiadanych przez samorząd oraz pozyskanych z zewnątrz.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Poprzednia Strategia została przyjęta na lata 2011-2016.

W związku z powyższym zasadne jest przedłożenie do uchwalenia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2023.